

Nr 161.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt statsgaranti för exportkredit.

(1:a avd.)

I propositionen nr 135 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 28 februari 1947, föreslagit riksdagen medgiva, att svenska staten må under tiden till och med utgången av budgetåret 1947/48 till belopp av högst 300 miljoner kronor — däri inräknade de belopp, vartill garantier beviljats eller före utgången av nu löpande budgetår beviljas — åtaga sig betalningsansvar i enlighet med nu gällande bestämmelser om statsgaranti för exportkredit.

Statsgaranti för exportkredit har här i landet meddelats alltsedan budgetåret 1933/34 och har grundats på tid efter annan av riksdagen givna bemyndiganden samt av Kungl. Maj:t i enlighet därmed utfärdade författningar. Dessa bemyndiganden och författningar ha haft växlande innehåll, särskilt vad avser maximibeloppet av statens sammanlagda betalningsansvar för lämnade exportkrediter. Prövning och avgörande av frågor om statsgaranti för exportkredit ankommer på exportkreditnämnden, för vilken instruktion utfärdats den 26 juni 1933 (nr 430).

Enligt nu gällande bestämmelser (kungörelser den 26 maj 1939, nr 214, den 19 juni 1942, nr 425, och den 28 juni 1946, nr 453) äger exportkreditnämnden att under tiden till och med den 30 juni 1947 till den svenska exportens främjande bevilja statsgaranti för den kredit, som av svensk exportör eller svensk bank eller annan svensk kreditgivare lämnas vid försäljning till utlandet av inhemska alster av industri, jordbruk eller fiske. I särskilda fall kan statsgaranti även beviljas för entreprenadarbeten, som utföras i utlandet i förening med industrileveranser, ävensom för till utlandet levererade alster av svensk teknisk konsulterande verksamhet, särskilt då dylik verksamhet kan bliva av betydelse för svensk export. Beträffande berörda bestämmelsers närmare innehåll hänvisas till propositionen, s. 2.

Avsikten med de svenska statsgarantierna för exportkredit var under åren närmast före kriget att stödja de svenska exportnäringarna, vilka arbetade under skärpt konkurrens icke minst från länder, vilka å sin sida tillgripit dylika statliga garantier som stöd för exporten. Det svenska garantisystemet visade sig i stort sett lämpligt för vinnande av det avsedda syftet. I det förändrade läge för utrikeshandeln, som förelåg under krigsåren, kom garanti-givningen jämväl till användning i olika handelspolitiska sammanhang, i det att bestämmelser om export på kommersiell kreditbasis med statlig garanti upptogs i vissa med främmande makter träffade avtal. Vad beträffar den tid, som förflutit efter krigets upphörande, har garanti-givning ägt rum endast i obetydlig omfattning. Att så varit fallet förklaras, framhåller departe-

mentschefen, bland annat därför, att kreditgivning från svensk sida väsentligen skett i annan ordning, särskilt i form av direkta statliga krediter. Departementschefen har vidare framhållit, att, då någon ytterligare statlig kreditgivning av sådan karaktär i nuvarande skede icke kunde förväntas ske i nämnvärd omfattning, eventuella kreditanspråk i samband med varuutbytet med utlandet komme att hänvisas till den enskilda kreditgivningen. Ehuru det finge förutsättas, att kreditgivningen även i denna form komme att hållas inom snäva gränser, syntes möjlighet dock böra beredas till statlig garanti för sådana krediter. Härvid syntes även böra uppmärksammas att i samband med vissa handelspolitiska uppgörelser behov kunde yppas av särskild statlig riskgaranti till exportörer inom ramen för redan beviljade statliga krediter — en garantiform, som sålunda icke innebure utvidgning av statens totala kreditengagement.

Departementschefen har därför förordat att nu gällande bestämmelser om statsgaranti för exportkredit förlängas. Vad maximigränsen för garantigivningen angår, har departementschefen anslutit sig till förslag av exportkreditnämnden om att gränsen även för budgetåret 1947/48 sättes vid 300 miljoner kronor.

Liksom exportkreditnämnden har departementschefen ansett lämpligt att, med hänsyn till osäkerheten rörande såväl utvecklingen inom den internationella handeln som omfattningen och arten av behovet av exportkreditgaranti, ett fortsatt bemyndigande att meddela exportkreditgarantier till tiden inskränkes att gälla endast budgetåret 1947/48.

Utskottet.

Gällande bestämmelser angående statsgaranti för exportkredit utlöpa med utgången av innevarande budgetår. Utskottet har på de av departementschefen anförda skälen ansett sig böra tillstyrka, att dessa bestämmelser förlängas att gälla intill utgången av budgetåret 1947/48. Maximigränsen för garantigivningen synes jämväl för sistnämnda budgetår böra sättas vid 300 miljoner kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att svenska staten må under tiden till och med utgången av budgetåret 1947/48 till belopp av högst 300 miljoner kronor — däri inräknade de belopp, vartill garantier beviljats eller före utgången av nu löpande budgetår beviljas — åtaga sig betalningsansvar i enlighet med nu gällande bestämmelser om statsgaranti för exportkredit.

Stockholm den 3 juni 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 160.